

Қазақстанның экологиялық проблемалары.

СӨЖ

Орындаған:

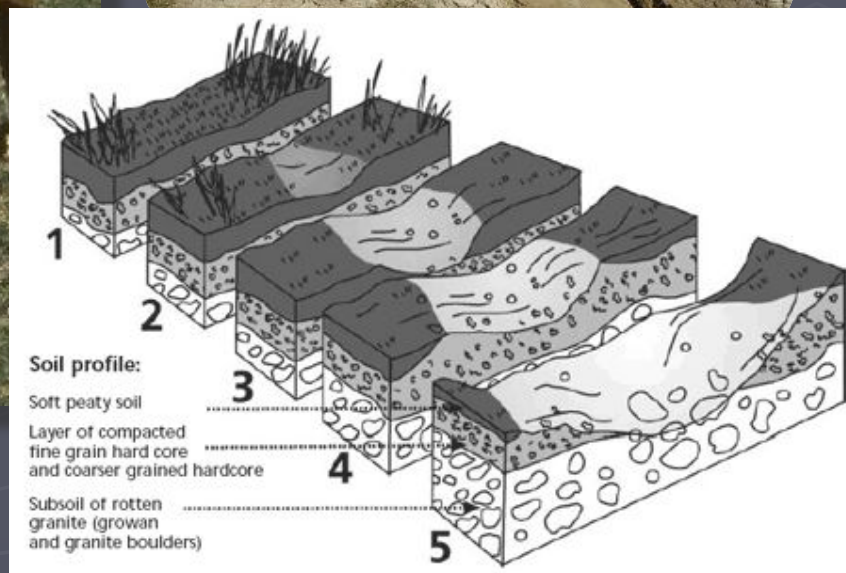
Семей 2017

Қазақстанда өте осал табиғи орта. Республика аумағы негізінен дала, жартылай шөл және шөлдерден тұрады. Каспий теңізі, Арал теңізі, Балқаш, Зайсан, Алакөл сияқты бірегей теңіз және көлдер бар, антропогендік жүктемелердің нәтижесінде табиғи ортаны елдің болашақ экономикалық және әлеуметтік дамуын қамтамасыз ететін табиғи қабілеті

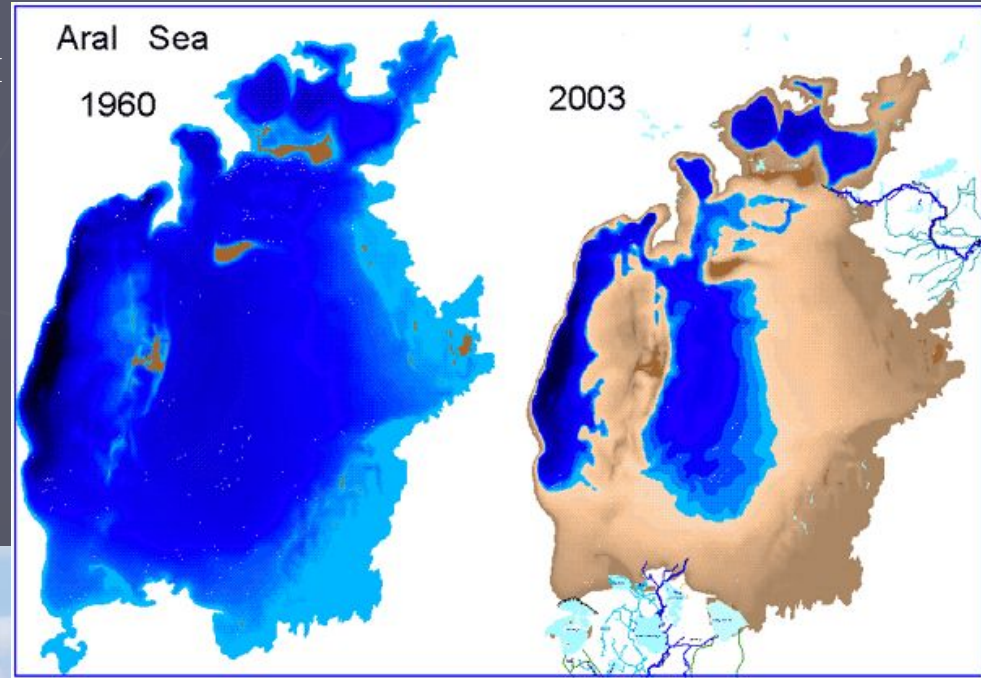
- ▶ Ауыл шаруашылық өндірісінің ауқымды дамуы жердің тозуы және ландшафттардың жайылып кетуі түрінде із қалдырды, елдің 60% -дан астамы шөлденудің ауыр шоғырлануына бейім, бұл топырақтың құнарлылығын төмендетуге, демек, мал мен өсімдік шаруашылығының өнімділігін төмендетуге әкеледі.

Жел мен су эрозиясының нәтижесінде 40 жылдан астам уақыт бойы таза және тыңайған жерлерді игеру нәтижесінде 1,2 млн тонна гумус жоғалды.

Бір ұрпақтың көз алдында Арал теңізінің аумағы екі есе азайды.

- Суармалы егіншіліктің қарқынды және иррационалды дамуы, сондай-ақ құрғақ климаттық жағдайларда ағын суларын реттеу оңтүстік аймақтағы Іле, Сырдария және басқа да шағын және ірі өзендердегі су тапшылығына әкелді.

- ▶ Осындай тағдыр Балқаш көлін күтеді. Егер республикаға жылына 100 км³ су қажет болса, қолданыстағы қауіпсіздік 34,6 км³. Халықтың жан басына шаққандағы судың қол жетімділігі бойынша Қазақстан ТМД елдерінің ішіндегі соңғы орынға ие.

Республиканың жер үсті су объектілеріне жыл сайын 200 млн. М3 ластанған ағынды сулар ағызылады.

Жер асты суларының ластануының 3 мыңнан астам ошағы анықталды, олардың аудандары бірнеше жүздеген шаршы километрге дейін созылды

Қайта өңдеу және энергетикалық кешендердің кәсіпорындарының көпшілігінде зиянды шығарындылардың санының артуына ықпал ететін негізгі өндірістік активтердің моральдық және физикалық тозған технологиялары жетілдірілмеген. 90-жылдардың басында атмосфераға шамамен 6 млн. Тонна ластауыш заттар жеткізілді (50% - жылу қуаты, 20% қара металлургия, 13% - түсті металлургия, 4% - химия және мұнайхимия). Ауаның жоғары ластануының басым бөліктері шоғырланған халықтың таралу орындарымен сәйкес келеді. Қарағанды және Павлодар облыстарында 1993 жылы әрбір тұрғынға сәйкесінше 10,5 және 7,7 тонна зиянды шығарындылар болды

- ▶ Қазақстандағы тау-кен металлургиялық кәсіпорындарының қызметі нәтижесінде 20 млрд. Тоннадан астам өнеркәсіптік қалдықтар жыл сайын шамамен 1 млрд. Тонна, оның ішінде 230 млн. Тонна радиоактивті қалдықтармен қамтамасыз етілді. Олар негізінен Қарағандыда - 29,4%, Шығыс Қазақстан облысында - 25,7%, Қостанайда - 17% және Павлодарда - 14,6% -ға шоғырланған. Ауыр металдар мен мұнай өнімдері Қызылорда, Атырау және Батыс Қазақстан облыстарының жерлерін де ластады. Мұнда қалдырылған және көміліп жатқан бұрғылау шламдарының, мұнайдың және радиоактивті емес судың, бұзылған жерлердің көлемі бағалау қиын.

- Экологиялық апат Ақтау мен Каспий теңізіне қауіп төндіреді. Каспий тау-кен металлургия комбинаты (ПМХК) өнеркәсіптік алып зауыттары Ақтау қаласынан бірнеше шақырым қашықтықта орналасқан, онда Қашқар-Ата жасанды көлі құрылды. Бұл зауыт негізінен уранды байытумен айналысады. Уақыт өте келе, Қашқар-Ата су қоймасында кезеңдік кестенің барлық элементтері жинақталған. Оның ішінде радиоактивті және улы. Қашқар ата көлі мен Каспий теңізі бір-бірінен ұзындығы 8 км-ден аспайтын тар жағалау сызығынан бөлек, сондықтан Қашқар-Ата қалдық қоймасының суларымен Каспий ластану қаупі бар.

- ▶ Бірақ улы және радиоактивті жер асты суларының ластануынан басқа, Қошқар-Атаға құйылатын тоғанның тағы бір проблемасы бар. Қазіргі уақытта көл грунт, өйткені бұрынғы ПМХК өсімдіктері жұмыссыз және суды ағызбайды. Көлдің құрғақ жағалауында жел соғып тұратын токсикалық шаң пайда болады ». Маңғыстау экологтары күрделі проблемаға тап болады. Егер көлде судың бұрынғы деңгейі сақталса, уытты қалдықтар Каспийге шығарылуы мүмкін. Егер көлге кебу рұқсат етілсе, Ақтау мен Ақшұқыр ауылы айналасындағы барлық жерлер мен жайылымдар шаңмен ластанған болады.

- ▶ Мұнай-газ өнеркәсібі салалар бойынша бірінші орында тұр. Осыған қарамастан, Атырау және Маңғыстау облыстары мұнай мен газды өндіру және өндеудің негізгі бағыттарында - жұмыс артта қалған технологияларды, ескірген жабдықтарды қолдану арқылы жүргізіледі, бұл апаттар мен мұнай төгілуіне әкеледі. Нәтижесінде Батыс Қазақстандағы мұнайдың ластануының жалпы көлемі 194 мың гектарды құрайды, ал мұнай төгілетін мұнай көлемі 5 миллион тоннадан асады.

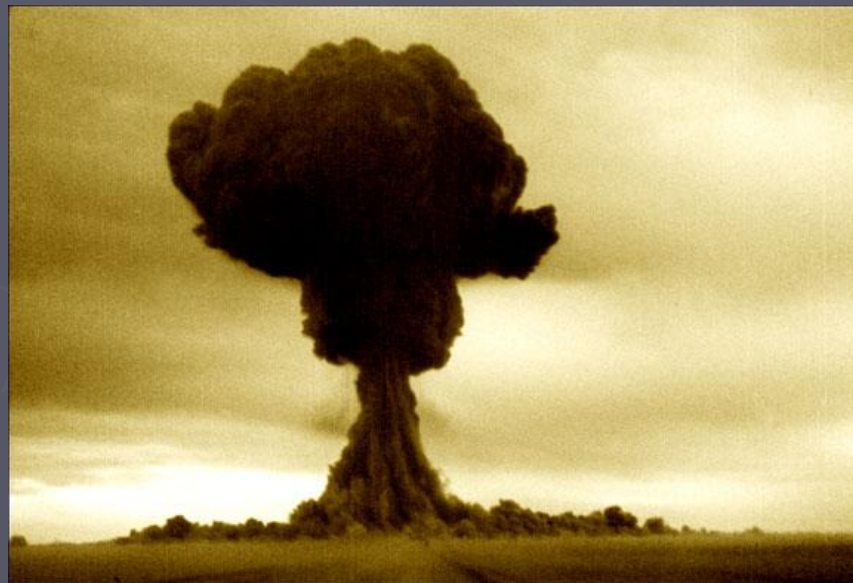
Практика жану газ жағу, айтарлықтай экологиялық және экономикалық залал тудырады. қоршаған ортаны өсті жылу фондық және тотығу компоненттері газды жағу депозиттері топырақ, өсімдік, мұнай кешендері салаларын қоршаған фауна, астам 740 млн парниктік газ effekta. Bezvozvratnye шығындар сомасына ұлғайту үшін оның «үлес» қабылдау теріс әсер етуі айналасында. МЗ жылына . Белгіленген тәуелділігі күкірт диоксидінің және азот ластану сыртынан Теңіз мұнай кен орны Ауданның (облыстық көрсеткіштер қарағанда 6 есе жоғары) жылы сырқаттанушылық өсті.

- ▶ Каспий теңізінің деңгейінің ұлғаюы нәтижесінде 200-ден астам ұңғымалар мен мұнай кен орындары су астында қалды, соның ішінде ең ірі - Қаламқас және Қаражанбас, биологиялық әртүрлілікке (әлемдік бекіре қорының 90% -ы, құс фаунасының түрлері, Каспий теңізіндегі эндемикалық-Каспий мөрі)), сондай-ақ Каспий теңізінің бүкіл экожүйесі. Соңғы 10 жылда коммерциялық балық аулау 10 есе азайды.

- ▶ Қазақстан аумағы кеңістіктегі әскери жаттығу алаңдары мен ғарыштық технологияларды іске қосудан зардап шекті. 1949 жылдан 1991 жылға дейін Семей ядролық сынақ полигонында 470 ядролық жарылыс болды. Өлімнің санын дәл есептеу мүмкін емес; Сәулеленген адамдардың саны жарты миллионға жетті. Бұрынғы Семей ядролық сынақ полигонының территориясында шамамен 2 млн. Гектар ауыл шаруашылық жері радиоактивті ластануға ұшырайды.

- ▶ Әуе, су және топырақ қарқынды ластану, жануарлар мен өсімдіктер әлемінің тозуы, табиғи ресурстардың сарқылуы, экожүйелердің бұзылуы әкелді шөлейттену және биологиялық және ландшафттық әртүрлілікті айтарлықтай жоғалту, сырқаттанушылық пен өлім өсті. Бұл өзгерістердің салдары халықтың өмір сүру сапасын және еліміздің тұрақсыз дамуын төмендету болып табылады. Сонымен қатар мемлекеттік экологиялық шығыстары Еуразия ортада ең төменгі қалады. Олар көп емес АҚШ \$ 0,5 болып табылады. Адамға жылына.

**Назарларыңызға
рахмет!**

